

תמונת מצב המשק דן אנד ברדסטריט

ענף בפוקוס – הסעות פרטיות

מרץ 2018

אין לשכפל דו"ח זה, במלואו או בחלקו, בכל צורה שהיא. דו"ח זה נמסר לידיך ע"י דן אנד ברדסטריט (ישראל) (דן אנד ברדסטריט), ומיועד לשימושך הבלעדי לסיוע בהחלטות עסקיות בלבד. דן אנד ברדסטריט אינה ערבה לדיק המידע בדו"ח ואינה אחראית לכל הפסד או נזק אשר יגרם לחברה או נציגיה כתוצאה מתהליך איסוף המידע ומסירתו. מוצר זה נהנה מהגנת זכויות יוצרים וכל העתקה ולאן שימוש בלתי מורשה מהווה הפרת זכויות. דן אנד ברדסטריט (ישראל) (c) 2017

1. ענף בפוקוס – ענף ההסעות הפרטיות

ענף ההסעות הפרטיות הינו חלק ממגזר השירותים, ומורכב מכ-440 חברות המספקות שירותי הסעות. אלה כוללים נסיעות שאינן במסגרת שירותי תחבורה ציבורית, לרבות: הסעות עובדים, הסעות תלמידים, והסעות תיירות. השירותים המוצעים הינם דומים, אך יכולים להיבדל במספר פרמטרים, בהם: וותק כלי התחבורה, אבזורם, רמת בטיחותם, רמת המחירים בגין השירותים, ניסיון החברה, יכולת הביצוע ועוד.

הענף מאופיין בביזור שחקנים, על רקע היעדר הייחודיות בשירותים המוצעים. כך, רוב החברות הפעילות מוגדרות כזעירות וקטנות, חלקן כבינוניות ומעטן כגדולות. למרות זאת, קיים שוני בין החברות המובילות בענף, המסוגלות לספק פתרונות הסעות מקיפים לגופים גדולים ומורכבים יותר, ועל כן מאופיינות ביכולת ביצוע גבוהה יותר, ביחס לרוב חברות הענף. עם החברות המובילות בענף נמנות 'אגד תעבורה' ו'בון תור' (מובילות השוק), 'מאיה תור' ו'מסיעי אריה שאשא' (ממוקדות פעילות באזור המרכז), 'אמנון מסילות' ו'הורן את ליבוביץ' (נחשבות לשחקניות המובילות באזור הצפון) ועוד.

רוב החברות המובילות בענף ההסעות הפרטיות פעילות גם בתחום ההסעות הציבוריות. חברות התחבורה הציבורית הוותיקות, אגד ודן, הינן וותיקות גם בתחום ההסעות הפרטיות, כפעילות משלימה לפעילות הציבורית, העיקרית. זאת תוך הישענות על פלטפורמת הפעילות הציבורית, אשר מאפשרת פריסה ענפה (שימוש בסניפים ובמתקנים קיימים המשמשים במקור לפעילות הציבורית), שימוש במוסכים, שימוש בצי הרכבים הקיים ובמצבת הנהגים הקיימת (תחת הגבלות רגולטוריות מסוימות) ועוד. בנוסף, מוניטין ואמינות החברות מפעילותן הציבורית, יוצרים עבורן יתרון יחסי אל מול ספקי שירותי הסעות פרטיות אחרים בעת התקשרות מול מזמיני השירותים.

יתר חברות ההסעות הפרטיות הפעילות גם בתחום ההסעות הציבוריות, החלו את פעילותן בתחום ההסעות הפרטיות, וכנסו לתחום ההסעות הציבוריות במהלך השנים 2010-2000 על רקע הסכמי התחרות שנערכו בין המדינה לאגד בשנים 2000 ו-2010. אלה הובילו לפתיחת ענף התחבורה הציבורית בישראל לתחרות על ידי גריעת קווי קווי תחבורה ציבורית קיימים של אגד והקצאת רישיונות להפעלת קווי שרות אלה לשחקנים חדשים, בתנאים תחרותיים. עבור אותן חברות הסעות פרטיות, כניסה לפעילות תחבורה ציבורית היוותה גיוון ופיזור פעילויות, כאשר פעילות זו יכולה אף לחזק את מעמדן בתחום ההסעות הפרטיות ולהביא להגדלת אחיזתן בתחום. בנוסף, ואחד השיקולים המרכזיים בכניסה לפעילות זו, פעילות התחבורה הציבורית נתמכת על ידי ממשלת ישראל, אשר מעניקה סובסידיות שונות, וכתוצאה מכך שיעורי הרווחיות בפעילות ההסעות הציבוריות גבוהים משיעורי הרווחיות בפעילות ההסעות הפרטיות.

הפעילות בענף נחלקת בין הסעות קבועות להסעות מזדמנות. הסעות עובדים והסעות תלמידים מתבצעים לפי חוזה התקשרות מוגדר בין נותן השירותים למזמין השירות, בו מוגדרת גם משך ההתקשרות, אשר יכולה להתפרס על פני תקופה ארוכה, לעיתים של שנים. על כן, הסעות אלה נחשבות לקבועות, ומאפשרות לחברות בענף לתכנן את פעילותן ואת תקציבן השנתי. זאת להבדיל מהסעות תיירות (נכנסת או פנים) אשר תלויות גם במצב הביטחוני וחשופות יותר לעונתיות. על כן הסעות אלה נתפסות כמזדמנות. החברות בענף נבדלות בהתמחותן, כאשר חלקן בעלות התמחות בתחום מסוים, בעוד אחרות ללא התמחות מסוימת ופעילות בכל התחומים. ככל שחלקה היחסי של ההסעות הקבועות הינו גבוה יותר, ניתן להסיק כי החברה איתנה יותר, ולהיפך.

השירותים הכלולים בענף ההסעות הפרטיות

- הסעות עובדים (הסעות קבועות) – נועד לעובדים ופועלים וממומן על ידי מעסיקים אשר מעוניינים להביא את עובדיהם למקום העבודה באמצעות שירות הסעות.
- הסעות תלמידים (הסעות קבועות) – נועד להביא את התלמידים אל ספסל הלימודים. ממומן על ידי בתי הספר ורשויות מקומיות. לשירות זה דרישות בטיחות מחמירות לעומת שירותים אחרים.
- הסעות תיירות (הסעות מזדמנות) – נועד לתיירים מחו"ל ומטיילים בארץ אשר מבקרים במגוון אתרי התיירות בישראל. אזורי התיירות הנפוצים: אילת, ים המלח, רמת הגולן, חרמון, כנרת, ירושלים, הר מירון, מדבר יהודה, מכתש רמון.
- הסעות מזדמנות אחרות – סיורי יום של תלמידים, של ארגונים, הסעות לאירועים וכנסים וכדומה.

הלקוחות בענף הינם מזמיני שרותי ההסעות, בהם ארגונים ומוסדות המזמינים שרותי הסעות בעבור עובדיהם, בתי ספר עיריות ורשויות מקומיות, המזמינים שירותי הסעות בעבור תלמידים, ומשרדי סוכנויות נסיעות המוכרים נופשונים ומארגנים טיולים בעיקר לתיירות נכנסת. ארגונים ומוסדות גדולים, בעלי פריסת מתקנים, נוטים להזמין שרותי הסעות ממספר ספקים כדי להימנע מהתלות בספק מסוים. מקובל בקרב חברות ההסעות המובילות לתת מענה גם באמצעות שימוש בקבלני משנה, במידת הצורך, וזאת על רקע ריבוי לקוחות, העולה לעיתים על יכולת הביצוע העצמית של החברות. מבחינת מזמיני השירותים, מומלץ לסכם מראש על ביצוע ישיר מצד מזמיני השירותים, או אודות זהות קבלן המשנה, וזאת במטרה להימנע מירידה ברמת השרות, הבטיחות והמחויבות מצד נותן השירות.

נהוג לסווג את האוטובוסים על פי מספר מקומות הישיבה הקיים בהם:

- אוטובוסים ציבוריים זעירים – מיועדים להסעה של 10-16 נוסעים. בדרך כלל משרתים הסעות תלמידים.
- מיניבוסים – אוטובוסים קטנים בהם, בדרך כלל 17-26 מקומות ישיבה.
- מידיבוסים – אוטובוסים בגודל בינוני בהם, בדרך כלל, 30-35 מקומות ישיבה.
- אוטובוסים – מספר מקומות הישיבה הקיים בדרך כלל באוטובוסים נע בין 50-55 מקומות ישיבה. ניתן להבחין בין אוטובוסים רגילים המיועדים בדרך כלל להסעת תלמידים ועובדים, ואוטובוסים מפוארים המיועדים בדרך כלל להסעת תיירים.

גורמי סיכון עיקריים

- עליה במחיר הסולר – החברות חשופות לעליה במחירי הסולר, אשר מהווה כיום כ-30% מההוצאות, בממוצע. כתוצאה, חשופות החברות לשחיקה ברווחיות, כאשר לא תמיד ניתן לגלגל את מלוא עליית מחיר הסולר על הלקוחות
- מחסור בכח אדם – הענף סובל ממחסור בנהגים וכתוצאה מכך שכר הנהגים עולה. העלייה בעלות המעביד שוחקת את הרווחיות במרכזי התקשרות שאינם צמודים לעליית השכר
- תלות בלקוח מהותי – נטישת לקוח מהותי או צמצום פעילותו עלולים לפגוע בפעילות החברות. כך גם מכרז שבוצע על ידי החברה ואשר לא חודש
- מצב ביטחוני – חברות הפעילות יותר בתחום הסעות תיירות (הסעות מזדמנות) תלויות במצב הביטחוני בישראל וחשופות יותר לסיכון זה. כך, אי-וודאות בטחונות באזור עלולה להביא לקיטון בכמות התיירים הנכנסים לישראל, וכפועל יוצא, בהסעתם. בנוסף, בעת הסלמה באזור הדרום, למשל, גם תיירות הפנים עלולה להיפגע, וסיורי יום או טיולים של בתי ספר או ארגונים עלולים לא להתקיים, כתוצאה. מאידך, אירועים בטחוניים יכולים לגרום צרכי שינוע נוסעים, בין אם אזרחים או כוחות צבא

- **תאונות דרכים** – תאונות דרכים בהם מעורבים אוטובוסים עלולות לפגוע במוניטין חברות ההסעות ובאמון מזמיני השירותים כלפי החברות השונות
- **חשיפה לשינויים בשערי חליפין** – חלק ניכר מציי הרכבים של החברות מקורם ביבוא מאירופה. התחזקות שערי החליפין השונים ביחס לשקל, ובפרט של היורו, צפויים להביא לעליה במחיר הרכישה של כלי רכב חדשים

2. ימי האשראי במשק

בחודשיים האחרונים ישנה מגמת שיפור בימי האשראי במשק. השיפור בימי האשראי יכול לנבוע משתי סיבות עיקריות: הראשונה היא עונתיות – המשיכות בתשלומים בסוף השנה פוסקות והתשלומים חוזרים להיות משולמים במוצעים הקודמים. הסיבה השנייה היא שיפור אמתי בימי האשראי, שנוצר כתוצאה מהגידול בנגישות למקורות מימון ומהרצון לקבל הנחות כנגד קיצור ימי התשלום. נעקוב אחר התפתחות ימי האשראי בחודשים הקרובים ונראה אם מדובר במגמה חיובית ארוכת טווח, או שמא נקודתית.

